

Maja Lunde

Het einde van de oceaan

Vertaald uit het Noors door Lammie Post-Oostenbrink

SIGNATUUR

2020

Signe

Ringfjorden, Sogn en Fjordane, Noorwegen, 2017

Niets hield het water tegen, je kon het vanaf de berg tot aan de fjord volgen; van de sneeuw die uit de wolken viel en zich op de top neervlijde tot de mist die boven de zee zweefde en weer in wolken veranderde.

Elke winter groeide de gletsjer, verzamelde hij sneeuw, elke winter groeide de gletsjer zoals het hoorde en elke zomer smolt hij weer, werd kleiner, stond water af, water dat in beken veranderde, het zocht zich een weg naar beneden, voortgestuwd door de zwaartekracht, de beken kwamen samen, werden watervallen, rivieren.

Er waren twee dorpen die een berg en een gletsjer deelden, we deelden de berg en de gletsjer al zolang we ons konden herinneren. De ene zijde van de berg was loodrecht, daar viel het water van Søsterfossene naar beneden, het stortte 711 meter recht omlaag, naar het Eidemeer, een diepgroen water dat de naam aan het dorp gaf, Eidesdalen, en dat de omgeving vruchtbaar maakte voor mens en dier.

Eidesdalen, het dorp van Magnus.

In Eidesdalen kon je de fjord niet zien, de zilte smaak niet op je lippen proeven, het zout werd niet door de wind meegevoerd, het bereikte het dorp nooit, ze roken de zee daarboven niet. Zo groeide hij op. Maar ze hadden water, smakeloos water, water dat alles liet groeien, en hij had de zee nooit gemist, zei hij later.

De andere kant van de berg was milder, zachter, hier verzamelde het water zich in de rivier Breio, de zalmrivier, de rivier van de Fossegrim, de rivier van de zoetwatermosselen, die zich via een breuk een weg baande door het landschap, die deze breuk ook gevormd had, met miljoenen druppels per seconde, op hellingen, in stroomversnellingen en in rustige, gladde stukken. Als de zon scheen, veranderde de rivier in een lichtgevend lint.

Breio liep helemaal tot aan Ringfjorden en daar, in het dorp op zeeniveau, kwam de rivier in contact met het zoute water. Daar werd het gletsjerwater één met de zee.

Ringfjorden, mijn dorp.

Zo werden ze verenigd, het water van de gletsjer en het water uit de zee, voor de zon de druppels weer opnam, ze de lucht in zoog als waterdamp, verder omhoog, tot de wolken waar ze zich onttrokken aan de zwaartekracht.

Nu ben ik terug, Blåfonna heeft me hierheen gelokt, de gletsjer die ooit de onze was. Het is windstil als ik bij Ringfjorden aankom, ik moet noodgedwongen het laatste stukje op de motor varen, het gebrom overstemt al het andere, Blå glijdt door het water en laat kleine draaikolkjes achter aan het oppervlak.

Ik zal dit landschap nooit vergeten. ‘Het heeft jou geschapen, Signe,’ zei Magnus een keer, hij bedoelde dat het zich in mij had vastgezet, in mijn manier van lopen, grote passen, alsof ik altijd door de heuvels loop, omhoog en weer naar beneden. Ik ben niet gemaakt voor rechte wegen, hier kom ik vandaan, maar toch word ik verrast bij het weerzien: de heuvels, de waterval, het loodrechte tegen het horizontale.

Mensen komen van heinde en verre om deze natuur te zien en ze vinden het uitzicht *prachtig, fantastisch, amazing*. Ze staan op scheepsdekken zo groot als voetbalvelden terwijl enorme dieselmotoren uitlaatgassen uitbraken, ze staan te wijzen en te kijken naar het helderblauwe water, de koper-

groene bergwanden waar kwetsbare huisjes zich vastklampen aan elk stukje heuvel dat vlak genoeg is en meer dan duizend meter erboven torenen de bergen, de afgebroken, scherpe randen van de aarde, ze drukken tegen de hemel, met dat dunne laagje wit waar de toeristen zo dol op zijn, *wow, it's snow*, dat op de noordelijke hellingen ligt of het nu winter of zomer is.

Maar de toeristen zien Søsterfossene niet, of Sønstebøs zomerstal in de bergen, die is er al lang niet meer, en ze zien de rivier Breio niet omdat die als eerste is verdwenen, lang voor de boten kwamen, lang voor de Amerikanen en de Japanners opdoken met hun telefoons en hun camera's en telegenzen. Het riet, dat ooit in de beken stond, ligt onder de grond en de shade die het graafwerk heeft aangericht in de natuur, is langzaam bedekt door vegetatie.

Ik sta met de helmstok in mijn hand, minder vaart nu ik het dorp nader, vaar langs de krachtcentrale, een enorm stenen gebouw dat eenzaam aan het water staat, massief en donker; een monument voor de dode rivier en de waterval. Vanaf de centrale verspreiden zich geleiders in alle richtingen, sommige hangen zelfs boven de fjord. Zelfs daar hebben ze toestemming voor gekregen.

De motor overstemt alles, maar ik herinner me het geluid van de elektrische geleiders, het zwakke gezoem, in vochtig weer, water en stroom, geknetter, het bezorgt me altijd kippenvel, vooral in het donker, als je kunt zien hoe het vonkt.

De vier gastenplaatsen bij de aanlegsteiger zijn leeg, het is nog te vroeg voor toeristen, de plekken liggen alleen in de zomer vol, ik kan kiezen, neem de buitenste, maak de achterstev en de boeg vast, hang voor de zekerheid een stootwil tegen de boeg, de zeewind kan plotseling opsteken, trek de gashendel helemaal naar achteren en hoor het tegensputterende gehijg van de motor die tot stilstand komt. Ik doe het luik van de

kajuit op slot, stop de sleutelbos in de borstzak van mijn anorak, het is een flinke bos, een rond stuk kurk zorgt ervoor dat die blijft drijven en dat vormt nu een kleine bobbel tegen mijn buik.

De bushalte staat nog altijd op dezelfde plek, voor de supermarkt, ik ga zitten wachten, want de bus komt maar één keer per uur, zo gaat dat hier, alles gebeurt hier sporadisch en moet worden voorbereid, ik was het gewoon na al die jaren vergeten.

Eindelijk duikt de bus op. Met mij stapt een groepje jongeren in, ze komen van de scholengemeenschap die begin jaren tachtig is gebouwd, de nieuwe, mooie, een van de vele dingen waarvoor het dorp geld had.

Ze praten aan één stuk door over toetsen en huiswerk. Zulke glatte voorhoofden, zulke zachte wangen, ze zijn verbluffend jong, volkomen rimpelloos, zonder tekenen van een geleefd leven.

Ze gunnen mij geen blik waardig, ik begrijp ze wel. Voor hen ben ik gewoon een oudere vrouw, een beetje onverzorgd en haveloos met een versleten anorak en grijze plukken haar die onder een wollen muts uit piepen.

Zelf hebben ze nieuwe, bijna identieke mutsen op, met hetzelfde logo op het midden van het voorhoofd. Ik neem haastig de mijne af, leg hem op mijn schoot, hij zit vast onder de pillen, ik begin ze eraf te peuteren, een voor een, een hand vol pillen.

Maar het heeft geen zin, het zijn er te veel en nu weet ik niet wat ik ermee aan moet, blijf met een handvol pillen zitten, laat ze uiteindelijk op de grond vallen. Ze zweven gewichtloos over de vloer, over het middenpad, maar de jongeren hebben het niet door, waarom zouden ze ook, een dot grijze pillen.

Ik vergeet af en toe hoe ik eruitzie, je houdt op je druk te maken om je uiterlijk als je op een boot woont, maar als ik mezelf aan land ergens in een spiegel zie, met goed licht, dan

schrik ik. Wie is die vrouw, denk ik dan, wie is in vredesnaam die oude, magere heks?

Het is merkwaardig, abstract, nee, surrealistisch, surrealistisch is het juiste woord, dat ik zo iemand ben, een oudje, terwijl ik nog altijd zo door en door mezelf ben, dezelfde persoon die ik altijd ben geweest, of ik nu vijftien, vijfendertig of vijftig ben, een constante, een onveranderde massa, zoals in mijn dromen, als een steen, als duizend jaar oud ijs. Ik heb me losgemaakt van de ouderdom. Alleen als ik me beweeg merk ik het nog, dan laat het van zich horen met alle bijbehorende pijn, de stramme knieën, de stijve nek, de schurende heupen.

De jongeren valt het niet op dat ik oud ben, want ze zien me niet eens, zo gaat dat, niemand ziet oude vrouwtjes, het is lang geleden dat iemand me opmerkte, ze lachen gewoon helder en klaterend, praten over een geschiedenistoets die ze net hebben gemaakt, de Koude Oorlog, de Berlijnse Muur, maar niet over de inhoud, alleen over welke cijfers ze hebben gekregen, of een 8- beter is dan een 7,5. Niemand heeft het over het ijs, geen woord over het ijs, over de gletsjer, al zou dat het enige moeten zijn waarover iedereen het thuis hoort te hebben.

Thuis... Noem ik het echt nog steeds thuis? Het is haast onvoorstelbaar, na bijna veertig, nee, bijna vijftig jaar weg te zijn geweest. Ik ben alleen thuis geweest om na een sterfgeval op te ruimen, om na de begrafenis verplicht vijf dagen te rouwen, eerst na die van mama, toen na die van papa. In al die jaren ben ik hier in totaal tien dagen geweest. Ik heb hier twee broers, halfbroers, maar met hen heb ik nauwelijks contact. Ze waren mama's jongens.

Ik leun met mijn hoofd tegen het busraam, kijk naar de herinneringen. De bebouwing is dichter, een nieuwbouwproject, witte standaardwoningen met kleine ruitjes, klampt zich vast aan de heuvels, de bus rijdt langs het zwembad dat een nieuw dak heeft gekregen, een blauw bord bij de ingang, RINGFJORD WATER FUN. Alles ziet er beter uit in het Engels.

De bus klimt koppig naar boven, een paar jongeren stappen uit bij het laatste bouwterrein, maar de meeste blijven zitten, we rijden verder omhoog, de weg verandert, wordt smaller, zit vol barsten van de vorst, die verandering begint bijna gelijktijdig met het binnenrijden van de buurgemeente. Hier pas stappen de meeste jongeren uit, ze hebben kennelijk nog steeds geen school voor voortgezet onderwijs, nog steeds geen zwembad, in Eidesdalen, bij het kleine broertje, de verliezer.

Ik stap tegelijk met het laatste groepje jongeren uit, slenter langzaam door het centrum. Het is nog kleiner dan ik me herinner, de buurtwinkel is weg. Terwijl Ringfjorden is gegroeid, is Eidesdalen nog maar een fractie van zijn oorspronkelijke grootte... Maar ik ben hier vandaag niet voor Eidesdalen, ik kan geen traan meer laten om Eidesdalen, dat gevecht is voorbij, al heel, heel wat jaren, ik ben hier nu voor het ijs, voor Blåfonna en ik loop over de grindweg de bergen in.

Zelfs de kranten in de hoofdstad schrijven erover, ik heb de artikelen keer op keer herlezen, kan de woorden niet geloven. Ze halen ijs uit de gletsjer, wit ijs uit Noorwegen en brengen het op de markt als het meest exclusieve dat je in je drankje kunt doen, een drijvende minigletsjer, omringd door goudkleurige drank, maar niet voor Noorse klanten, nee, voor degenen die er flink wat geld voor kunnen neertellen. Het ijs wordt verscheept naar de woestijnlanden, de woonplaatsen van de oliesjeiks, en daar wordt het verkocht alsof het goud was, wit goud, voor de allerrijksten.

Het begint te sneeuwen als ik de berg op loop, een laatste stuiptrekking van de winter, aprils manier om een lange neus te maken. Plasjes bevroren water op de weg, met kristallen langs de randen, ik zet mijn voet op het dunne laagje ijs van een plas, trap het kapot, hoor het breken, maar het is niet grappig meer, niet zoals vroeger.

Ik raak buiten adem, het is steil en verder dan ik me herinner.

Eindelijk ben ik er, eindelijk zie ik de gletsjer, mijn geliefde Blåfonna.

Alle gletsjers smelten, ik weet het best, maar toch is het anders als je het met eigen ogen ziet. Ik blijf staan, haal alleen adem, het ijs ligt er nog, maar niet op de plek waar het vroeger lag. Toen ik klein was, liep de gletsjer bijna tot aan het gedeelte van de berg waar de watervallen naar beneden stortten, waar de gletsjer en de watervallen samenkwamen. Maar nu hangt de gletsjer hoog in een vallei, er zit een flinke afstand, honderd meter, misschien tweehonderd meter, tussen de bergwand en de blauwe tong. De gletsjer heeft zich teruggetrokken, alsof hij probeert te ontsnappen, wegvlucht van de mensen.

Ik loop verder over de heide, wil de gletsjer voelen, wil erop staan, wil er weer met mijn handen over aaien.

Eindelijk stap ik op ijs, elke stap maakt geluid, het kraakt. Ik loop verder, nu zie ik het wingebied, de wonden in de grijswitte gletsjer, strakke randen tegen het blauwe binnenste, op de plekken waar het ijs weggesneden is. Ernaast staan vier grote witte zakken vol ijs, klaar om opgehaald te worden. Ze gebruiken motorzagen, heb ik gelezen, lichte zagen die niet gesmeerd hoeven worden, zodat er geen olie in de brokken ijs komt.

Niets zou me nog langer moeten verbazen. Alles waartoe mensen in staat zijn. Maar dit, dit doet toch pijn, want dit heeft Magnus tijdens een bestuursvergadering glimlachend goedgekeurd, misschien heeft hij er zelfs voor geapplaudiseerd.

Ik loop naar de rand, moet klauteren om heel dichtbij te kunnen komen, door het gezaag is de gletsjer steiler dan vroeger. Ik doe mijn ene want uit, leg mijn hand op het ijs, het leeft onder mijn vingers, mijn gletsjer, een groot, rustig, slapend dier, maar het is gewond en het kan het niet uitbrullen, elke minuut, elke seconde bloedt het verder leeg, het ligt op sterven.

Te oud om te huilen, te oud voor deze tranen, maar toch zijn mijn wangen nat.

Ons ijs, Magnus, ons ijs.

Ben je het vergeten, of heb je er misschien niet eens bij stilgestaan, dat we elkaar voor het eerst zagen met het smeltende ijs van Bláfonna in onze handen?

Ik was zeven, jij was acht, weet je nog? Ik was jarig en ik kreeg water, bevroren water, cadeau.

Het hele leven is water, het hele leven was water, overal waar ik keek was water, het viel uit de hemel als regen, of als sneeuw, het vulde de binnenmeertjes in de bergen, werd ijs op de gletsjer, stroomde over de steile bergwanden in duizenden beekjes, kwam samen in de rivier Breio, die tot aan de fjord voor het dorp stroomde, de fjord die zee werd als je het water verder naar het westen volgde. Heel mijn wereld bestond uit water. De hellingen, de bergen, de zomerweides waren slechts piepkleine eilanden in wat eigenlijk de wereld vormde; en ik noemde mijn wereld de Aarde, maar dacht dat die eigenlijk beter het Water kon worden genoemd.

Die zomer was het zo warm alsof we heel ergens anders woonden, de warmte hoorde hier niet en de Engelse toeristen die in ons hotel verbleven zweetten, ze zaten in de grote tuin onder de vruchtbomen en wuifden zich koelte toe met oude kranten en zeiden dat ze nooit hadden gedacht dat het hier in het noorden zo warm kon zijn.

Toen ik wakker werd, was het bed leeg, mama en papa waren al lang op, ik sliep meestal tussen hen in, 's nachts sloop ik naar hun kamer en ging bij hen in het tweepersoonsbed liggen. Ze vroegen of ik had gedroomd, maar daarom deed ik het niet.

‘Ik wil niet alleen zijn,’ zei ik. ‘Ik wil bij iemand zijn.’

Dat moesten ze toch begrijpen, ze sliepen immers elke nacht met iemand, maar hoe vaak ik ook binnenkwam, toch snap-

ten ze het niet, want elke nacht als ik bij hen kwam liggen, wezen ze me erop dat ik in mijn eigen bed moest slapen, de hele nacht, niet slechts een halve, en ik zei dat ik het zou doen, omdat ik begreep dat ze dat graag wilden horen, maar dan werd ik toch weer wakker, elke nacht ging ik rechtop zitten en voelde ik hoe leeg mijn bed was, hoe leeg mijn kamer was, en dan sloop ik, nee, ik sloop niet, kleine kinderen kunnen niet goed sluipen en ik al helemaal niet, ik liep gewoon, zonder erbij na te denken dat ik lawaai maakte, zonder erbij na te denken dat ik ze wakker maakte, ik liep over de koude houten vloer hun kamer in waar ik altijd aan het voeteneinde op het bed klom, want zo kon ik me tussen hen in wurmen zonder dat ik over een van beide grote lichamen hoefde te klauteren. Ik eiste nooit dekens op, want hun lichamen, elk aan een kant naast het mijne, gaven warmte genoeg af.

Juist deze ochtend lag ik alleen in hun bed, ze waren al opgestaan, maar omdat het mijn verjaardag was, moest ik in bed blijven. Ik wist dat ik stil moest blijven liggen, ik herinnerde me het van een jaar eerder, dat je op je verjaardag stil in bed hoort te blijven wachten tot ze komen, en het gekriebel, ik herinner me nog het gekriebel, hoe mijn armen en voeten verkrampden, het ondraaglijke van het wachten, het was haast niet uit te houden, het was misschien zelfs beter geweest om helemaal geen verjaardag te vieren.

‘Komen jullie nog?’ vroeg ik voorzichtig.

Maar niemand gaf antwoord.

‘Hallo?!’

Ik was plotseling bang dat ze niet zouden komen, dat ze zich in de dag hadden vergist.

‘MAMA EN PAPA?!’

Of dat ze mijn hele verjaardag waren vergeten.

‘HALLO MAMA EN PAPA!!!’

Ze kwamen zingend binnen met taart, stonden ieder aan een kant van het bed te zingen met een lichte en een donkere

stem, in koor, het werd me opeens allemaal te veel, ik moest de deken over mijn hoofd trekken en nog langer in bed blijven, terwijl ik eigenlijk wilde opstaan.

Toen ze waren uitgezongen, kreeg ik cadeaus, van mama een glimmende bal en een pop met een verschrikkelijk brede glimlach.

‘Wat een lelijkerd,’ zei ik.

‘Welnee,’ zei papa.

‘Jawel,’ zei ik.

‘Ik vond haar zo schattig toen ik haar in de winkel zag en het was de grootste pop die ze hadden,’ zei mama.

‘Ze hadden haar niet zo’n glimlach hoeven te geven,’ zei ik.

‘Je hoort dank je wel te zeggen,’ zei papa. ‘Je hoort dank je wel tegen mama te zeggen.’

‘Dank je wel,’ zei ik. ‘Voor de pop. Die lelijkerd.’

Ik zei altijd precies wat ik bedoelde, wat ik dacht, en soms werden ze boos, maar nooit zodanig dat ik me aanpaste en misschien was het ook niet zo eenvoudig om te veranderen.

Ik herinner me de pop en de rest van de cadeaus die ik kreeg, ik weet heel zeker dat ik het volgende allemaal die dag heb gekregen: twee boeken over bloemen van papa, een herbarium, ook van hem, een lichtgevende globe van hen beiden. Ik bedankte ze voor alles. Zoveel cadeaus, ik wist dat niemand die ik kende net zoveel kreeg, maar niemand die ik kende had net als ik een moeder die eigenaar was van een compleet hotel met bijna honderd kamers, het waren er vierentachtig, maar we zeiden altijd *bijna honderd*, en daarnaast hadden we onze privévlugel, we noemden het gewoon de vleugel, met drie kamers en vier slaapkamers en een keuken en ook nog een dienstbodekamer.

Ze had alles van haar vader, mijn opa, geërfd, die voor mijn geboorte al was gestorven, er hingen overal foto’s van hem, van oude Hauger, iedereen noemde hem zo, zelfs ik. Zijn naam had mama ook geërfd, Hauger, een saaie naam, ik be-

greep niet wat er met die naam was, maar ze hielden hem, ze gebruikten nooit papa's achternaam, papa's Oslo-naam, want een naam als Hauger kon je niet zomaar afdanken, zei mama, dan moesten ze immers ook de naam van ons hotel, Hauger hotell, aanpassen, en dat kon niet, want er zat geschiedenis in onze muren, helemaal vanaf het bouwjaar, dat in hout uitgesneden boven de ingang stond: 1882.

Ik kreeg taart, zowel 's ochtends als de rest van de dag, zoveel dat de zoetheid in mijn maag omhoogkwam, ook dat gevoel herinner ik me, dat ik zeven jaar werd, en dat de taart tegen mijn middenrif drukte, maar ik at toch door. Er kwam familie op bezoek, en ze zaten allemaal rond de tafel in de tuin, heel mama's familie, oma, tantes, de twee aangetrouwde ooms, nicht Birgit en mijn drie neven.

De gasten praatten en maakten lawaai, maar ik maakte het meeste lawaai, want ik kon niet stilzitten, toen niet, later niet, en ik had een schelle stem die volgens papa helemaal te horen was tot aan Galdhøpiggen, de hoogste berg van Noorwegen, en hij was blij dat ik zoveel schreeuwde, zei hij, was er trots op, maar mama dacht er anders over, ze zei dat mijn stem door merg en been ging.

Ik maakte zoveel lawaai dat ik de vrachtauto niet hoorde. Pas toen mama vroeg of ik naar de oprit wilde komen, begreep ik dat er iets op stapel stond, ze pakte mijn hand en liep met me de hoek om, terwijl ze naar de gasten gebaarde en zei dat ze haar moesten volgen. Ze lachte naar hen, naar mij, en er was iets gemaakts in haar manier van lachen, ze lachte zoals ik altijd lachte, uitbundig en iets te hard en ik lachte ook, want ik had het gevoel dat dat van me werd verwacht.

Ik draaide me om en zocht papa, vond hem, achteraan in de groep gasten, alleen, ik wilde liever met hem lopen, maar mama trok me te hard achter zich aan.

Toen kwamen we de hoek om en ik schrok, begreep niet wat

ik zag, de hele oprit was wit, het licht werd weerkaatst, het vonkte, ik kneep mijn ogen dicht.

‘Ijs,’ zei mama. ‘Sneeuw, winter, kijk, Signe, het is winter!’

‘Sneeuw?’ zei ik.

Ze stond naast me en ik voelde dat er voor mama iets belangrijks aan kleefde, aan de sneeuw, die eigenlijk ijs was, maar ik begreep niet wat, en nu kwam papa ook naast haar staan, en hij lachte niet.

‘Wat moet dit voorstellen?’ zei papa tegen mama.

‘Weet je nog,’ zei mama tegen mij, ‘dat je zo graag in de winter jarig wilde zijn?’

‘Nee,’ zei ik.

‘Dat je huilde toen het op Birgits verjaardag sneeuwde?’ ging mama verder. ‘En dat je een sneeuwman voor je verjaardag wilde, weet je dat nog?’

‘Heb je dit speciaal van de berg laten komen?’ zei papa tegen mama en hij klonk gespannen.

‘Sønstebø heeft het voor me meegenomen, hij ging toch ook een vracht halen voor de visafslag,’ antwoordde ze.

Ik draaide me om en zag Sønstebø staan, de boer uit Eidesdalen, hij stond bij zijn vrachtauto, keek naar me, glimlachte, verwachtte iets, van mij, realiseerde ik me, en achter hem stond zijn zoon, Magnus.

Daar was jij, Magnus. Ik wist al wie jij was, want jouw vader kwam af en toe met zijn vrachtauto ijs bij het hotel afleveren en jij ging weleens met hem mee, maar toch denk ik terug aan dat moment als de eerste keer dat ik je zag. Je stond daar, met blote benen, voeten bruin van de zon en de viezigheid, en je wachtte ergens op, net als iedereen, je wachtte op mij. Je deed me denken aan een eekhoorn, ronde, bruine ogen die alles meekregen. Je was nog maar acht jaar, maar je wist dat er iets op het spel stond, denk ik, iets wat on gezegd bleef, dat iemand jou nodig had, of jou nodig zou hebben. Zo was jij, zo was hij.

‘Dus Sønstebø moest een extra rit maken?’ zei papa zachtjes. ‘Helemaal naar boven?’

Ik hoopte dat hij zijn arm om mama zou leggen, zoals hij af en toe deed, zijn arm om haar leggen en haar tegen zich aan drukken, maar hij bewoog niet.

‘Signe is jarig, dit wilde ze graag,’ zei mama.

‘En wat krijgt Sønstebø voor zijn werk?’

‘Hij vond het grappig. Hij vond het geweldig dat ik dat wilde doen, hij vond het een geweldig idee.’

‘Iedereen vindt jouw ideeën geweldig.’

Nu richtte mama zich tot mij.

‘Je kunt een sneeuwpop maken, Signe. Lijkt je dat geen leuk idee? We kunnen allemaal een sneeuwpop maken!’

Ik wilde geen sneeuwpop maken, maar toch zei ik ja.

Ik gleed uit op mijn zomerschoenen, viel bijna, kon nauwelijks mijn evenwicht bewaren op dat witte dat zij sneeuw noemde, maar mama greep me vast en voorkwam dat ik viel.

Het vocht en de kou drongen door mijn schoenzolen heen, harde stukjes ijs kwamen op de bovenkant van mijn voeten terecht en drongen door de dunne kniekousen.

Ik boog voorover, pakte wat sneeuw vast, probeerde er een bal van te maken, maar het was net poedersuiker, het smolt gewoon. Ik keek op, iedereen keek naar mij, het hele gezelschap keek toe. Magnus stond doodstil, alleen zijn ogen bewogen, zijn blik gleed van de sneeuw naar mij en terug, hij had vast nog nooit sneeuw voor zijn verjaardag gekregen, dat was waarschijnlijk alleen weggelegd voor hoteldochters, en ik zou willen dat hij hier geen getuige van was.

Maar mama glimlachte, glimlachte net zo breed als de pop, de grootste in de winkel en ik probeerde opnieuw een sneeuwbal te maken, dat moest lukken, het moest een sneeuwbal worden, ik moest een grote sneeuwpop bouwen, want ik kon me niet herinneren dat ik een verjaardag in de winter had gewild, ik kon me niet herinneren dat ik het er

ooit met mama over had gehad, of dat ik op Birgits verjaardag had gehuild. Maar dat had ik kennelijk wel gedaan, en nu was papa boos op mama, en mama gaf mij altijd cadeaus waarvan ik niet wist dat ik ze wilde hebben, misschien had ik ook wel gezegd dat ik zo'n pop wilde en was ik het weer vergeten. Dit was allemaal mijn schuld, dat ik hier stond en zulke vreselijk koude voeten had, met ijswater dat van mijn vingers drupte, dat alle visite stond te kijken en aardig tegen me was, dat de droge oprit nu modderig werd, smerig, dat papa naar mama keek met een blik die ik niet kon plaatsen, en dat hij zijn handen in zijn broekzakken had gestoken waardoor zijn schouders smaller leken, en dat Magnus hier was. Ik wilde met heel mijn bonzende zeven jaar oude hart dat hij niet zo naar me keek.

Daarom loog ik, voor het eerst in mijn leven loog ik, ieder kind kan liegen, ze doen het zonder erbij na te denken, het is zo eenvoudig voor ze om te zeggen dat ze geen koekjes uit de trommel hebben gepakt of onderweg hun schoolboeken zijn kwijtgeraakt, maar ik was niet zo'n kind, zoals ik ook geen kind was dat het leuk vond om me dingen in te beelden, fantasiespelletjes en doen-alsof-werelden waren niets voor mij, en misschien was liegen dat daarom ook niet. Ik was tot dat moment in mijn leven nog nooit in een situatie terechtgekomen dat ik moest liegen en bovendien had ik er nooit bij stilgestaan dat het nuttig was, dat een leugen iets zou oplossen, omdat het gewoon eenvoudiger was eerlijk te zijn.

Nu deed ik het wel, de leugen drong zich op, want dit was immers allemaal mijn schuld, dacht ik, met koude tenen en natte kniekousen, met de taart die tegen mijn middenrif drukte, op weg naar boven, naar mijn keel, mijn mond en ik moest ervoor zorgen dat papa's blik veranderde, daarom loog ik, ik moest ervoor zorgen dat hij zijn handen uit zijn zakken haalde, ze uitstak naar mama.

Ik bedacht de leugen, plotsklaps, vormde hem in mijn hoofd

voor ik hem uitsprak, met een lage stem waarvan ik hoopte dat die oprecht klonk.

‘Ja. Ik weet het weer, mama. Ik wilde graag in de winter jarig zijn. Ik weet het weer.’

En om echt overtuigend over te komen, om de leugen te vervolmaken, pakte ik een hand smeltende poedersuikersneeuw en hield die mama voor, en papa.

‘Dank je wel. Dank je wel voor het ijs.’

Zo, dacht ik, nu zal alles goed komen. Maar er gebeurde niets, een van de gasten schraapte zachtjes de keel, mijn nicht trok aan de rok van mijn tante, keek naar haar, maar alle volwassenen keken vol verwachting naar mij, alsof er nog meer op stapel stond.

Toen liep hij, Magnus, met ferme stappen naar de bult, van de vrachtauto naar mij toe.

‘Ik zal je helpen,’ zei hij.

Hij boog voorover, zijn jongensnek was hoog opgeknipt en bruin, hij pakte twee grote handen ijs en maakte er een bal van die veel mooier werd dan de mijne.

Zijn blote voeten op het ijs, het moet ijskoud zijn geweest, maar hij gaf er niets om, want nu maakten we samen een sneeuwpop, van die viezige, smeltende sneeuw en ik had geen oog voor de mensen om ons heen, iedereen die nog stond toe te kijken.

‘We hebben een neus nodig,’ zei hij.

‘Je bedoelt een wortel,’ zei ik.

‘Ja, een neus.’

‘Maar eigenlijk is het een wortel,’ zei ik. En hij lachte.